

Rapport 2007:82

Arkeologisk utredning etapp 1

Bremyralinjen etapp 2

Skedevi och Stora Malms socknar
Finspångs och Katrineholms kommuner
Östergötlands och Södermanslands län

Petter Nyberg

Bremyralinjen etapp 2

Innehåll	
Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod	4
Resultat	4
Åtgärdsförslag	7
Referenser	7
Tekniska uppgifter.	8

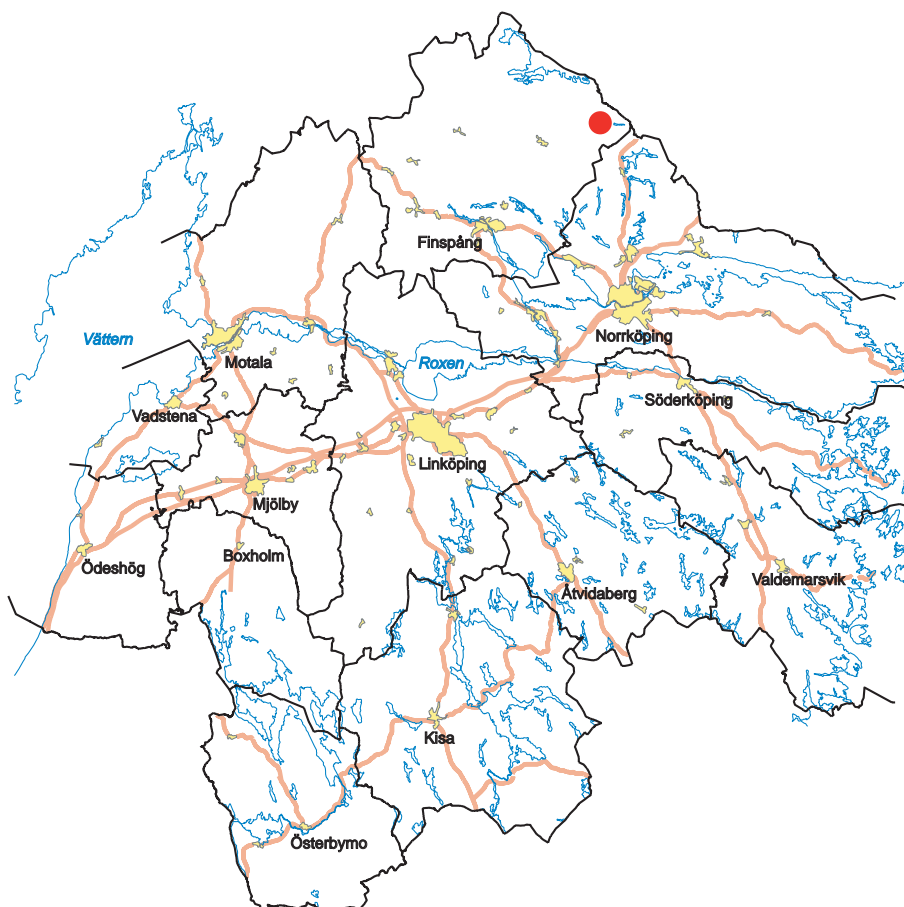
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Under juli 2007 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 1 med anledning av planerad ombyggnad av ledningsnätet utefter Breymalinalinjen (etapp 2) i Skedevi och Stora Malms socknar i Östergötlands och Södermanlands län. Utredningen motiverades av dåligt underlagsmaterial beträffande kulturmiljöer och fornlämningar. Väster om Skogstorp ligger två husgrunder och ett antal röjningsrösen från 1800-talet till vilka hänsyn bör tas vid ombyggnaden av den befintliga stolplinjen. Inga tidigare okända lämningar och inga nya platser där dolda lämningar kunde tänkas vara belägna påträffades. Arbetet projekterades av Bo Thörnbergs Linjeberedning. Vattenfall Eldistribution AB svarade för de arkeologiska kostnaderna.

Petter Nyberg
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Gröna kartans blad 9G SV och 9G NV Katrineholm med kabelsträckningar och objekt 1 markerade. Skala 1:50 000

Inledning

Under juli 2007 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 1 med anledning av planerade ledningsarbeten utmed Bremyralinjen (etapp 2). Följande fastigheter berördes av utredning: Finspång Kalbo 1:23, Kalbo 1:7, Kalbo 1:22, Kalbo 1:57, Sundmon 4:1, Sundmon 3:1, Sundmon 1:1, Sundmon 2:1, Reymyre 2:4 och Ändabolsstugan 1:1. Det planerade arbetet innefattade schaktarbeten för kabelförläggning (ca 4,6 km), nybyggnad av stolplinje (ca 2,5 km), ombyggnad av befintlig stolplinje (ca 10,8 km) och rasing av befintlig stolplinje (ca 2,8 km). Planerad schaktdjup vid kabelförläggning var ca 0,65 m och schaktbredden ca 0,5 m.

Arbetet projekterades av Bo Thörnbergs Linjeberedning. Vattenfall Eldistribution AB svarade för de arkeologiska kostnaderna.

Ansvarig för arbetet med utredningen samt rapportarbetet var antikvare Petter Nyberg.

Områdesbeskrivning

De aktuella ledningssträckorna var i huvudsak belägna i utpräglad skogsbygd med enstaka mindre områden med jordbruk och olika former av våtmarker. Höjden över havet varierade från ca 40 m upp till ca 85 m. Större delen av linjesträckorna var lokaliserade i Skedevi socken, Östergötlands län. En kortare sträcka gick dock genom Stora Malms socken i Södermanlands län.

Skedevi socken har inte blivit föremål för någon revideringsinventering under senare delen av 1900-talet. De uppgifter som finns i fornminnesregistret härrör från inventeringen 1948, vilket medför att inventeringsinsatserna i området har varit begränsade. Under den tid som gått sedan förstagsinventeringen genomförts har dessutom mycket hänt vad gäller bedömning av forn- och kulturlämningar.

Syfte

Syftet med utredningen var att sammanställa den kända fornlämningsbilden, påvisa eventuella fornlämningar och/eller potentiella fornlämningslokaler inom de planerade exploateringsområdena. Utredningen skulle även ge förslag på vidare antikvariska åtgärder på de platser där fornlämning eller möjlig fornlämning påträffades. Utredningens resultat redovisas för länsstyrelsen som underlag för fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod

Utredningen etapp 1 innefattar en genomgång av fornminnesregistret, kompletterat med kart- och arkivstudier. Inom ramen för utredningen utförs även en besiktning i fält samt specialinventering av vissa sträckor.

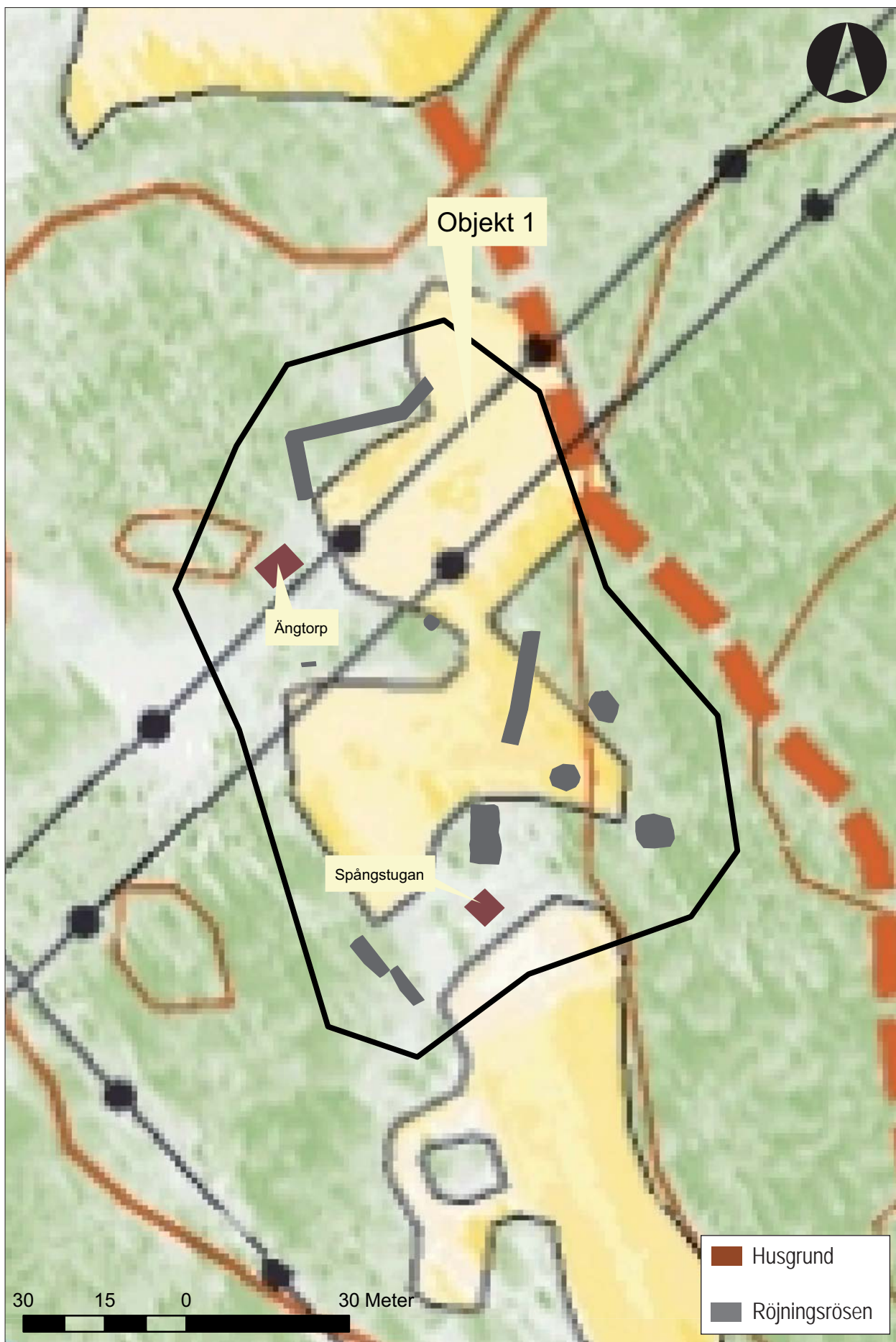
Resultat

Efter arkiv- och kartstudier inventerades de delar av ledningsträckningen där potentialen för dolda lämningar ansågs vara god. Inga forn- eller kulturlämningar påträffades förutom väster om Skogstorp, där två torpgrunder är belägna (objekt 1). Den norra av dessa består av en rektangulär ca 7 x 5 m (NV-SÖ) stor husgrund bestående av syllstensrader i nordväst, nordöst och sydväst. Syllstenarna är ca 0,2 m stora och prydligt huggna. I sydöst saknade grunden dock syllstensrad. I den nordöstra delen av torpgrunden ligger ett ca 2 x 2 m stort spismursröse. Grunden är beväxt av syrenbuskar och i närheten växer krusbärsbuskar. Lämningarna av det södra torpet består av en 5 x 5 m (NV-SÖ) stor och ca 0,6 m hög kvadratisk jordhög delvis omgiven av 0,3 - 0,5 m stora syllstenar.

På platsen finns också ett tiotal röjningsrösen av varierande form och storlek. Rösena är sannolikt samtida med de två torpgrunderna.

På häradsekonomiska kartan från 1868-1877 benämns det norra torpet Ängtorp och den andra kallas Spångstugan. Enligt husförhörlängderna (Hfl 1830-36 A1:11 sid 67) flyttade torparen Magnus Månsson till Spångstugan från Ängstugan på Sila ägor år 1832. Torpet har inte kunnat påträffas på äldre kartor och det är således troligt att torpet är anlagt av Månsson. Enligt hörsägen borttogs Spångstugan ca 1901 (Muntl Tommy Dahlgren).

Enligt husförhörlängderna (Hfl 1851-59 A1:17 sid 126) nämns Ängtorp för första gången när sockenskräddaren Gustaf Storm år 1851 flyttar från ett soldattorp på Sila ägor till Ängtorp. År 1878 flyttar hans änka och hans fortfarande hemmaboende son Karl Johan till Hagalund. Därefter finns inga mer uppgifter om Ängtorp i husförhörlängderna och därmed är det sannolikt att denna stuga övergavs. Det finns inga spår av de två torpen på den ekonomiska kartan från 1948.

Figur 3 Utdrag ur digitala Fastighetskartan över objekt 1. Skala 1:1 000

Figur 4. Utdrag ur Häradsekonomska kartan från 1868-1877.

Åtgärdsförslag

Vid objekt 1 bör hänsyn tas till de två torpgrunderna och röjningsröseena. Lämningarna bör märkas upp innan arbete med den befintliga stolplinjen sker för att undvika att de tar skada.

Referenser

Otryckta källor

Husförhörlängder (från avskrift gjord av Tommy Dahlgren, Björkliden, Kalbo, Reymyre)

Kartmaterial

Häradsekonomiska kartan 1868-1877, bladnamn Kalbo, rakid J112-65-25

Rikets allmänna kartverks kartarkiv, RAK, Ekonomiska kartan, 1948.

Muntliga uppgifter

Tommy Dahlgren, Björkliden, Kalbo, Reymyre,
2007-09-03

Tekniska uppgifter

Plats	Bremyralinjen, etapp 2
Stad/socken	Skedevi och Stora Malms socknar
Kommun	Finspångs och Katrineholms kommuner
Län och landskap	Östergötland och Södermanlands län
Fornlämningsnummer	-
Ekonomiska kartans blad	096 32, 096 42, 096 43, 096 53, 096 54
Koordinater	X6519300 - 6528300, Y1512500 – Y1521300
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Höjdsystem	-
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1
Länsstyrelsens dnr	-
Länsstyrelsens handläggare	-
Länsstyrelsens beslut	-
ÖLM dnr	361/07
ÖLM projektnr	530674
Uppdragsgivare	Vattenfall Eldistribution AB c/o Bo Thörnbergs Linjeberedning
Kostnadsansvarig	Vattenfall Eldistribution AB
Projektledare	Petter Nyberg
Personal	-
Fältarbetstid	2007-07-12
Totalt utreddes	Ca 21 km
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Petter Nyberg
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:82 © Östergötlands länsmuseum

Under juli 2007 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 1 med anledning av planerad ombyggnad av ledningsnätet utefter Bremyralinjen (etapp 2) i Skedevi och Stora Malms socknar i Östergötlands och Södermanslands län. Utredningen motiverades av dåligt underlagsmaterial beträffande kulturmiljöer och fornlämningar. Väster om Skogstorp ligger två husgrunder och ett antal röjningsrösen från 1800-talet till vilka hänsyn bör tas vid ombyggnaden av den befintliga stolplinjen. Inga tidigare okända lämningar och inga nya platser där dolda lämningar kunde tänkas vara belägna påträffades. Arbetet projekterades av Vattenfall Eldistribution AB c/o Bo Thörnbergs Linjeberedning. Vattenfall Eldistribution AB svarade för de arkeologiska kostnaderna.